

Sigillritningen visar 10 vidhängda sigill, av vilka n. 3, 4 och 10 återgivits utan innehåll; n. 1 (2 bjälkar i sköld): + S * Nicolai * Dannes *; n. 2 (balkvis ställd halv lilja i sköld): + S * Petri * Knvts *; nr 5 (styc-kad sköld under hjälm), omskriften ej återgiven; n. 6 (3 stickkors med huvudändarna mot sköldhörnen¹): + S * Nicolai * Ionson *; n. 7 (oxpanna i sköld): + S * Twronis * Magnvs * son *²; n. 8 (styc-kad sköld), omskriften ej återgiven³; n. 9 (krumhorn i sköld): + S * Tirkil * Magnvs * S *.

^a Bokstäverna nn med en stapel för litet ms. ^b Bokstaven e med två överskrivna vertikallstreck ms; möjligen har åsyftats rättelse till ä.

¹ Liknande vapenbild i Johan Erikssons sigill under brevet 1334 18/5 (SD 3061) enligt sigillritning i B 15, fol. 158 v. ² Sigillet har, beträffande omskriften, förväxlats med n. 8; jfr bevarat ex. av Magnus Uddolfssons sigill vidhängt brev 1351 11/11, (SD 4762), avbildat H. Gillingstam, *Ätterna Oxenstierna och Vasa under medeltiden* (1952), s. 782 n. 57 (oxpanna i sköld): + S' Magni * Odols *. Förväxlingen tycks i efterhand ha påpekats genom överskrifter på n. 7: Mag. Wdolph. och på n. 8: Tur Mag.; tilläggen har dock överstrukits. ³ Se föreg. not.

5715.

1357 mars 21.

Skara.

Konung Magnus ger Gregers Germundsson tillstånd att, utan hinder av tidigare utfärdat allmänt förbud, inköpa 2 markland jord av bönder, om sådan utbjudes till salu inom Attundaland eller Tiundaland.

Orig. på perg. (17,5×8,6, uppveck 1,6 cm; 8 rader), Sv. Riksark. (= RPB 296).

Jfr brev 1358 21/7 (SD 5946 och 5947) och 1360 (SD 6178); se vidare G. Dahlbäck, *Uppsala domkyrkas gods innehav* (1977), s. 155 f.

Magnus Dej gracia rex Swecie · Norwegie · et Scanie · omnibus presens scriptum cernentibus salutem jn Domino sempiternam Noueritis quod nos dilecto nobis Gregorio Germundzson presencium exhibitori emendi de rusticis duas marchas terre vbi eas in Attundia vel Tiundia venales habere poterit plenam damus tenorepresencium potestatem non obstante quod a nobis in contrarium alias emanauerat prohibicio generalis · Vnde per gratiam nostram firmiter prohibemus nequis cuiuscumque condicionis aut status memoratum Gregorium in emendo terram huiusmodi dummodo venalis fuerit quouis modo contra hanc nostram licenciam impediatur vel molestetur Datum Scaris anno Domini M^occc^ol·vij^o feria tertia post dominicam Letare ·

På baksidan: licencia emendj ij marchas terre a rege concessa Gregorio Germundj

Fragment av sekret av ofärgat vax (lejon över tre ginbalkar i hjärtbestrött fält i sköld, jfr bättre bevarat ex. vid SD 5707; jfr H. Fleetwood, *Svenska medeltida kungasigill* II, 1942, fig. 39–41): [+ Secretum: Mag-ni: regis: Swecie:e]t: N[orwegie]

5716.

1357 mars 25.

Inge i Lundby och hans hustru Ingegerd upprättar sitt testamente, varvid de till Risinge kyrka dels, med samtycke av arvingen, skänker en gård som de själva bebott, nämligen 1/4 attung i Lundby (Risinge socken), dels för 20 mark penningar säljer en i samma åker belägen 1/4 attung liggande invid den 1/4 attung, som Ingegerds syster Margareta under digerdöden givit samma kyrka. Makarna förbehåller även för sina arvingar rätten att bebo och odla jorden, så länge dessa gottgör kyrkan för avkastningen.

12 fastar namnges.

Brevet sigilleras av Lars Ingemundsson, Ragnvald Nilsson, och kyrkoherden i Risinge, herr Johannes, då utfärdaren saknar eget sigill.

Orig. på perg. (26×16,5, uppveck 2,2 cm; 17 rader), Risinge kyrkoarkiv, Vadstena landsarkiv.

Tryckt: K. G. Widelius, Risingebygd (1950), s. 56.

Översättning: Widelius, a. a., s. 57.

Brevet är anmärkningsvärt, därigenom att det innehåller på samma gång ett testamentariskt förordnande (således utgörs arengan av såväl en minnes- som en testamentsformel), en uppgift om försäljning och en uppräknning av 12 fastar. Se Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid IV (1959): Fastebrev, särsk. sp. 196, om köpebrev med fastar, s. k. utvidgade köpebrev.

Den omständigheten att brevet även tjänat som salubrev med namngivna fastar talar för att sigillanten Lars Ingemundsson är identisk med den 1353–1355 belagde underlagmannen i Östergötland med samma namn; om denne se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige (1954), s. 274, not 4.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ingo de Lundbý ac consors sua Ingegerdis · salutem in salutis auctore *Ihesu Christo*. [.] Quoniam ea que inter homines aguntur de facili relabuntur nisi litterarum testimonio confirmentur [.] ac eciam terrena quelibet ad nichilantur preter sola beneficia ob reuerenciam et amorem Dei diuinitus elargita [.] quapropter^a huiusmodi caucione ducti · corpore et mente incolumes · salutem animarum nostrarum nichilominus considerantes intuitu Dei / et ratione testamenti [.] predium nostrum in quo resederamus videlicet quartam partam vnus attungi in Lundbý / ecclesie Risinge legasse et racionabiliter dimisisse [.] ac eciam aliam quartam partem eadem villa et eodem agro sitam iuxta illam quartam partem attungi [.] quam dedit *Margareta* soror dilecte consortis mee *Ingegerdis* eidem^b ecclesie in magna mortalitate [.] vero vendicionis titulo pro viginti *marchis* denariorum predicte ecclesie Risinge dimisisse perpetuis temporibus duraturo [.] Huius autem rei testes et affirmarii¹ affuerunt dicti *fastæ* [.] scilicet *Laurencius Ingemundason · Holmstanus* in *Algutstadh* [.] *Nicholaus* de *Grozthorp · Suno* et *Nicholaus* de *Illughathorp · Nicholaus* in *Ringuidathorp · Olaus Haralson, Anundus · Bero* de *Lundbý* [.] *Ingeualdus · Dreng* [.] *Ericus* de *Østbý* [.] Ita quod tam michi quam heredibus meis quibuscumque eandem donacionem et vendicionem infringere seu aliquatenus infestare omnis facultas et occasio sit subtracta · quoniam beneuolencia et consensus heredis illius predij racionabiliter ad id accessit [.] ac eciam heredes nostri eandem terram inhabitare et excolere quamdiu ecclesie premissis satisfecerint de redditibus^c mutuo sumptis^c liberam habeant facultatem [.] In cuius donacionis et vendicionis testimonium sigilla discretorum virorum [.] videlicet domini *Iohannis* curati ibidem necnon *Laurencij Ingemundason* [.] *Rangualdi Niclison* cum proprium sigillum non habeo postulo presentibus hiis appendi [.] Scriptum anno Domini M^occ^ol^{mo}vij in Annunciacione beate Marie virginis gloriose

På uppvecket läses följande pennprov: Attende Domine

Samtliga tre sigill bortfallna från de i brevet kvarsittande remsorna.

^a *Anakolutiskt; efter den inledande kausalsatsen (Quoniam . . . elargita) hade man väntat notum igitur sit omnibus nos el. dyl.* ^b *Tillagt över raden och här insignerat ms.* ^{c-c} *På rasur ms.*

¹ *Ordet, som torde vara en kontamination av firmarius och affirmator, är ej belagt i U. Westerbergh–E. Odelman, Glossarium till medeltidslatinet i Sverige (1968–).*